

Vizualizace: Jana KK s pomocí AI.

KAROLÍNA KUPKOVÁ

V pasti nejen pohlaví

O politice, péči, sexu, násilí a postavení žen v Česku. Tak zní podtitul knihy *V pasti pohlaví* od novinářky Silvie Lauder. Doplnila bych k tomu ještě: také o místy pěkně prohnílé společnosti, nespravedlnosti světa, o tom, jak jsme všichni dobrovolně slepí ke svému okolí, a o tolika absurditách, že budete mít chuť udeřit hlavou do stolu. No, a taky o mužích.

Čtenářstvo časopisu Respekt bude českou novinářku Silvii Lauder dobře znát. Redaktorkou týdeníku je již od roku 2004 a od domácí politiky se postupně propsala až k daleko výbušnějším tématům — k postavení žen, sexuálnímu násilí nebo LGBT+. Svou prvotinou *V pasti pohlaví* na tento vývoj plynule navazuje a přináší ucelený přehled toho, jak se žije (nejen) českým ženám ve 21. století.

Chlapi to chtěj taky

Přestože se kniha soustředí zejména na Českou republiku, světovému a evropskému kontextu se samozřejmě vyhnout

nemůže. Hned na úvod proto v krátkosti přibližuje situaci žen ve světě, od Íránu po USA. Po přečtení této kapitoly člověk na chvíli získá dojem, že u nás to nemůže být tak špatné, autorka jej nicméně brzy vyvede z omylu. Než se k tomu ale dostane, ještě připomene, jak se vyvíjelo postavení žen napříč historií Česka a co to vlastně je ten mytizovaný feminismus a gender.

Od třetí kapitoly už se čtenář*ka ocitá vyloženě pod tlakem. Nejprve mu Lauder vysvětluje, kde se bere pohled na ženu jako na „tu podřadnou“. Jakmile byste chtěli začít namítat, že „už jsme se jako společnost někam posunuli“,

ihned dostane ránu v podobě mnoha aktuálních příkladů z české praxe. Těmi je kniha prošpikovaná průběžně, takže prakticky nemáte jinou možnost než si přiznat, že sexismus je stále silnou součástí naší společnosti.

Další kapitoly pak autorka věnuje nerovnostem v péči o domácnost a jejím důsledkům, například v kontextu koronavirové pandemie, a také problémům na pracovním trhu. V nich Lauder velmi přesně popisuje, nakolik diskriminace žen negativně ovlivňuje fungování celé české společnosti, od mezilidských vztahů po politiku a ekonomiku.

Sedmá kapitola může čtenářstvo na první pohled trochu zarazit, protože je věnována mužům. Jenže přesně ta dokládá, jak feminismus není o snaze žen ovládnout svět, ale o rovnosti, kterou pro dobrý a kvalitní život potřebujeme my všichni. Lauder v ní popisuje, jaký efekt na muže má ono „tradiční rozdělení rolí“ a zažitá představa muže jako „vydělávajícího tvrdáka bez emocí“. Pokud by chtěl někdo namítat, že autorka nemůže z principu vědět, jak se muži cítí, kniha mu nabízí hned několik smutných statistik, o něž se Lauder opírá.

Závěrečné části knihy patří sexuálnímu obtěžování a násilí, tedy opět něčemu, co máme často tendenci přehlížet. Názvy kapitol hovoří za vše: *Vražda duše, které nikdo nevěří* a *My taky. Úplně všechny*. Vyjadřují jednak tendenci společnosti nevěřit obětem sexuálního násilí nebo snahy o jeho zlehčování, ale také smutný fakt, že zkušenost s nějakou formou obtěžování či násilí má téměř každá žena, přestože si toho nemusí být vědoma.

Takhle to je od přírody!

Ráda bych v tento moment přiznala, že jsem zaujatá. Jsem přesně ve věku a v postavení, kdy mají lidé kolem mě pocit, že mi musejí sdělit, co mám dělat se svým životem. Už bych se měla vdát, už bych měla mít děti, už bych neměla pracovat na svojí kariéře. A protože jsem vyrostla ve společnosti, která ženám mluví do života už stovky let, říká mi tyto věci i moje vlastní hlava. Číst o tom, jaká je to blbost, je neuvěřitelně osvobozující.

Knihy pro vás ale nebude přínosnou jen tehdy, pokud prožíváte podobné pocity jako já. Jak Lauder ukazuje, sexismus není něco, čeho by se dopouštěli výhradně „postarší bílí muži“, jak máme často zafixováno, ale že se na něm může nevědomky podílet každý a každá z nás. Třeba tím, když v práci neupozorníte na rozdílné platy a zacházení, nebo když se nezaštane ženy, kterou někdo obtěžuje v tramvaji.

Za nejprínosnější považuji něco, co jsem si pro sebe nazvala univerzálností. Kniha sice působí, že je jen o ženách,

přítom ale přesně ukazuje, jak je důležité nezapomínat na nikoho — ani na ženy, ani na muže, ani na kohokoliv, kdo do těchto škatulek nespadá. Jak se, doufám, dočtete, ony jsou ty naše „tradiční hodnoty“ daleko pestřejší, než by se mnohým líbilo.

Nedokážu si tudíž odpustit názor, že *V pasti pohlaví* by měla být povinnou literaturou. V nejlepším případě tím prvním, co si přečtete, začnete-li se zajímat o problémy a nerovnosti v naší společnosti. Drsné a smutné informace jsou v ní propleteny s citlivou ironií a humorem, a přestože vás kniha tak trochu rozebere, poradí vám taky, co s tím.

Silvie Lauder: *V pasti pohlaví*. Host, 2023, 400 stran.

Autorka studuje na PřF MUNI. Kontakt: kajakupkova@seznam.cz.